

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 22 Δεκεμβρίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ανέκαθεν οι δημοσιογράφοι θεωρούσαν την προσφορά τους στην κοινωνία πολύ σημαντική. Ήταν πεποίθηση των μελών του κλάδου, ήδη από τα **πρώιμα** στάδια της δημοσιογραφίας, κατά το 18ο αιώνα πως δεν ασκούσαν ένα επάγγελμα σαν όλα τα υπόλοιπα, αλλά έκαναν ένα λειτούργημα. Η εξουσία που προσέφερε η κατοχή της γνώσης και της πληροφορίας, σε συνδυασμό με το γεγονός πως η ενημέρωση όλου του κόσμου στηριζόταν σε αυτούς, ανέδειξε τους δημοσιογράφους σε πολύ σημαντικές προσωπικότητες των εκάστοτε κοινωνιών.

Η δύναμη του Τύπου, αλλά και από ένα σημείο και έπειτα και των υπόλοιπων Μέσων προσέφερε στους δημοσιογράφους σημαντικά εφόδια στην άσκηση του έργου τους. Ως πρεσβευτές της Τέταρτης Εξουσίας, οι ρεπόρτερ έπαιζαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των παγκόσμιων εξελίξεων. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα που αποδεικνύουν κάτι τέτοιο, με χαρακτηριστικότερο όλων την **αποκάλυψη** του σκανδάλου Γουότεργκεϊτ. Σε περιπτώσεις όπως και αυτή, πράγματι οι δημοσιογράφοι έκαναν **αληθινό** λειτούργημα.

Βέβαια, η εξουσία αυτή δε χρησιμοποιήθηκε πάντα προς τη σωστή κατεύθυνση τόσο από τους δημοσιογράφους, όσο και από τους ιδιοκτήτες των Μ.Μ.Ε. Δεν είναι δυστυχώς λίγες οι περιπτώσεις δημοσιογράφων που ενεπλάκησαν σε πολιτικά κ.α. σκάνδαλα. Αλλά η δημοσιογραφία δεν είναι το μοναδικό λειτούργημα που σπλώθηκε από σκάνδαλα. Όλοι θυμούνται το παραδικαστικό κύκλωμα και τόσες άλλες υποθέσεις που κατά καιρούς στιγματίσαν άλλους κλάδους. Άρα, η δημοσιογραφία δεν έχασε μ' αυτό τον τρόπο το χαρακτήρα του λειτουργήματος που ομολογουμένως είχε σε εποχές που ακόμη και η πιο απλή πληροφορία ήταν υπερπολύτιμη και δυσεύρετη.

	ΑΠΟ 22/12/2018 ΕΩΣ 05/01/2018
	1η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η δημοσιογραφία πήρε το χαρακτήρα επαγγέλματος μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ιδιαίτερα μάλιστα μετά την εμφάνιση των πρώτων ιδιωτικών Μέσων, η δημοσιογραφία εντάχθηκε στον επιχειρηματικό κλάδο. Πρωταρχικός σκοπός με το πέρασμα των χρόνων έγινε το κέρδος που προσφέρει η διαφήμιση και λιγότερο η ακρίβεια των μεταδιδόμενων ειδήσεων και η ποιότητα των προσφερόμενων θεαμάτων. Οι δυνάμεις που ελέγχουν τα Μέσα είναι υπεύθυνες για τις κατευθύνσεις που θα ακολουθήσουν αυτά και για τις πολιτικές που θα χαράζουν. Αυτό, όμως, που έχει τη μεγαλύτερη σημασία είναι πως επηρεάζουν τους δημοσιογράφους και αλλοτριώνουν τη μοναδικότητά τους. Σήμερα, τείνει να **κυριαρχήσει** σε παγκόσμιο επίπεδο ένα συγκεκριμένο στιλ δημοσιογραφίας και όλοι οι δημοσιογράφοι που επιθυμούν να λάβουν μέρος στην «παραγωγική διαδικασία» πρέπει να εναρμονιστούν με αυτή τη γενική τάση.

Άλλωστε, στις μέρες μας δημοσιογράφος μπορεί να θεωρηθεί ο καθένας, έστω κι αν δεν έχει σπουδάσει το αντικείμενο. Το επάγγελμα είναι ανοιχτό προς όλους, σε αντίθεση με τη δικηγορία για παράδειγμα. Σε έναν κόσμο όπου οι πληροφορίες διακινούνται πολύ εύκολα και κυρίως πολύ γρήγορα μέσω του Διαδικτύου και των σύγχρονων τεχνολογιών, η φυσική παρουσία του δημοσιογράφου μόνο απαραίτητη δεν είναι. Έτσι, όποιος κοστίζει λιγότερο μπορεί να ασκήσει το επάγγελμα του δημοσιογράφου.

Μιχάλης Γουδής, pacific.jour.auth.gr.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να αποδοθεί η περίληψη του κειμένου σε 80 -100 λέξεις.

Μονάδες 25

B1α. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λάθος βασισμένοι στο κείμενο.

α) Κατά τον 18^ο αιώνα η δημοσιογραφία ως λειτουργήμα αναδείκνυε τους **δημοσιογράφους** σε πολύ σημαντικές προσωπικότητες.

β) Λίγες είναι οι περιπτώσεις δημοσιογράφων που ενεπλάκησαν σε πολιτικά κ.α. σκάνδαλα.

1η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

γ) Η δημοσιογραφία μετά την εμφάνιση των πρώτων ιδιωτικών μέσων εντάχθηκε στον επιχειρηματικό κλάδο.

δ) Σήμερα κάθε δημοσιογράφος μπορεί να ακολουθεί το δικό του αυτόνομο τρόπο ενημέρωσης προκειμένου να ενταχθεί στην παραγωγική διαδικασία.

ε) Στις μέρες μας δημοσιογράφος θεωρείται όποιος έχει σπουδάσει το αντίστοιχο αντικείμενο.

Μονάδες 10

B1β. Να βρείτε τα δομικά μέρη και τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του κειμένου. (Η δύναμη του Τύπου ... αληθινό λειτούργημα.)

Μονάδες 4

B2β. *Βέβαια, άλλωστε:* ποια σχέση συνοχής δηλώνουν οι συγκεκριμένες διαρθρωτικές λέξεις;

Μονάδες 2

B3α. Να γράψετε συνώνυμες λέξεις με αυτές του κειμένου: πρώιμα, αποκάλυψη, αληθινό, κυριαρχήσει

Μονάδες 4

B3β. Να σχηματίσετε τρία ονοματικά σύνολα που να περιέχουν τη λέξη δημοσιογράφος χρησιμοποιώντας ένα διαφορετικό επίθετο κάθε φορά.

Μονάδες 3

B4α. Να χαρακτηρίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική – παθητική) της παρακάτω πρότασης και να το μετατρέψετε στην αντίθετη. «Ανέκαθεν οι δημοσιογράφοι θεωρούσαν την προσφορά τους στην κοινωνία πολύ σημαντική».

Μονάδες 2

Γ. Διαβάσατε πρόσφατα ένα άρθρο στο οποίο καταγράφονταν οι αρνητικές πτυχές των Μ.Μ.Ε. Εμπνευσμένοι από τις απόψεις του αρθρογράφου αποφασίζετε να δημοσιεύσετε ένα άρθρο στη σχολική σας εφημερίδα, όπου επισημαίνετε τα σύγχρονα φαινόμενα απαξίωσης, κρίσης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος, αλλά και τις προϋποθέσεις για το σεβασμό της δημοσιογραφικής δεοντολογίας (450 - 500 λέξεις).

Μονάδες 50

	ΑΠΟ 22/12/2018 ΕΩΣ 05/01/2019
	1η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 22 Δεκεμβρίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Το συγκεκριμένο κείμενο πραγματεύεται τη σημασία του δημοσιογραφικού λειτουργήματος παρά την περιστασιακή του αξιοποίηση για ικανοποίηση σκοπιμοτήτων. Μέσα από μια ιστορική αναδρομή αποκαλύπτεται η παρελθοντική σπουδαιότητα των δημοσιογράφων ως μοναδικών φορέων ενημέρωσης και η ανάδειξή τους σε τέταρτη εξουσία που συνέβαλε στις διεθνείς εξελίξεις. Επισημαίνεται, βέβαια, ότι κάποιες φορές παρατηρήθηκε η διαπλοκή τους σε σκάνδαλα, που όμως δεν ανείρεσαν το λειτουργικό τους ρόλο αφού το ίδιο συνέβη και σε άλλους δημόσιους κλάδους. Στη συνέχεια, αναφέρεται ότι η δημοσιογραφία μετατράπηκε σε επάγγελμα μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο με αποτέλεσμα την επικράτηση ενός μαζοποιημένου ενημερωτικού μοντέλου, ενώ τονίζεται ότι στην εποχή της πληροφόρησης ο ρόλος του δημοσιογράφου δεν απαιτεί κατάρτιση και γι' αυτό συχνά παραγκωνίζεται.

- B1α.** A) Σωστό
B) Λάθος
Γ) Σωστό
Δ) Λάθος
E) Λάθος

B1β. Η δομή της παραγράφου είναι τριμερής, καθώς εντοπίζονται τα ακόλουθα δομικά μέρη:

Θεματική περίοδος: Η δύναμη του Τύπου ... στην άσκηση του έργου τους.

	ΑΠΟ 22/12/2018 ΕΩΣ 05/01/2019
	1η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Λεπτομέρειες / Σχόλια: Ως πρεσβευτές .. του σκανδάλου Γουότεργκεϊτ.

Κατακλείδα: Σε περιπτώσεις ... αληθινό λειτούργημα.

Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων καθώς δίνεται το παράδειγμα της αποκάλυψης του σκανδάλου Γουότεργκεϊτ ως επιβεβαίωση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος.

B2β. βέβαια: η διαρθρωτική λέξη χρησιμοποιείται για να εκφράσει έμφαση.

άλλωστε: η διαρθρωτική λέξη χρησιμοποιείται για να εκφράσει αντίθεση.

B3α.

πρώιμα = πρόωρα

αποκάλυψη = φανέρωση, ανάδειξη

αληθινό = πραγματικό

κυριαρχήσει = επικρατήσει

B3β. έγκριτος δημοσιογράφος

αντικειμενικός δημοσιογράφος

υπεύθυνος δημοσιογράφος

B4α. «Ανέκαθεν οι δημοσιογράφοι θεωρούσαν την προσφορά τους στην κοινωνία πολύ σημαντική»: Η σύνταξη στο συγκεκριμένο απόσπασμα είναι ενεργητική και στην παθητική θα είχε ως εξής: «Ανέκαθεν από τους δημοσιογράφους θεωρούνταν η προσφορά τους στην κοινωνία πολύ σημαντική.»

Γ. Τίτλος: Ο αγώνας της δημοσιογραφίας για αλλαγή

Πρόλογος

Η κρίση που διέρχεται το λειτούργημα της δημοσιογραφίας είναι ένα θέμα που βρίσκεται αρκετά συχνά στο προσκήνιο της επικαιρότητας. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που οι δημοσιογράφοι κατηγορούνται από την κοινή γνώμη ότι δεν επιτελούν σωστά τον ρόλο

	ΑΠΟ 22/12/2018 ΕΩΣ 05/01/2019
	1η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

τους, καθώς δε στέκονται πάντοτε αρωγοί του κόσμου στον αγώνα της ενημέρωσης, αλλά επιχειρούν να προωθήσουν συγκεκριμένες σκοπιμότητες, αμαυρώνοντας την εικόνα τους και υποβιβάζοντας τον χαρακτηρισμό τους ως τέταρτης εξουσίας. Ποια, λοιπόν, είναι τα δείγματα δημοσιογραφικής ατασθαλίας και πώς μπορούν να περισταλούν;

Κύριο μέρος

1^ο Ζητούμενο: Σύγχρονα φαινόμενα απαξίωσης δημοσιογραφικού επαγγέλματος

- Η παραπληροφόρηση θεωρείται από τα σημαντικότερα και πιο επικίνδυνα δείγματα παραβίασης της δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Η σκόπιμη προβολή ή αποσιώπηση πτυχών ενός θέματος, η υποκειμενική τοποθέτηση, η εμπλοκή του σχολίου με την είδηση, η μη διασταύρωση πληροφοριών είναι μερικές από τις τεχνικές με τις οποίες η ενημέρωση χάνει τον προσανατολισμό της, συσκοτίζει την αλήθεια και γίνεται όργανο προπαγάνδας.
- Ο έντονος ανταγωνισμός και το κυνήγι του κέρδους και της αναγνωρισιμότητας έχει παρασύρει και τους δημοσιογράφους, οι οποίοι απομακρύνονται από το λειτούργημά τους και μετατρέπονται σε στυγνούς επαγγελματίες. Στόχος τους δεν είναι η έγκυρη και αντικειμενική ενημέρωση, αλλά η θήρευση εντυπωσιακών νέων, η αποκάλυψη σκανδάλων, η σπύλωση ονομάτων προκειμένου να γίνουν οι ίδιοι διάσημοι και να εξασφαλίσουν τη θέση τους στον σύγχρονο κόσμο της πληροφόρησης.
- Αξίζει ακόμα να σημειωθεί ότι ο σημερινός δημοσιογράφος προκειμένου να παραμείνει στην παραγωγική διαδικασία υποκύπτει συχνά στις απαιτήσεις των ιδιοκτητών των μέσων ενημέρωσης. Αναγκάζεται να προδώσει τα ιδανικά και τις αξίες του για μια δίκαιη δημοσιογραφία και να οδηγηθεί στη δραματοποίηση γεγονότων, σε πρόκληση εντάσεων σε προβολή ανώφελων θεμάτων, καθώς με αυτό τον τρόπο παραμένει στην επαγγελματική του θέση.
- Φαινόμενο, επίσης, που μαρτυρά την κρίση στη δημοσιογραφία αποτελεί και η διαπλοκή των δημοσιογράφων με την πολιτική, η μεταπήδησή τους από τον χώρο της ενημέρωσης σε εκείνον της πολιτικής δραστηριοποίησης. Με τον τρόπο, όμως

	ΑΠΟ 22/12/2018 ΕΩΣ 05/01/2019
	1η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

αυτό παύουν να είναι δίκαιοι και αντικειμενικοί ως προς την κριτική τους προς τις άλλες εξουσίες, αφού πλέον και αυτοί ανήκουν σε μία από αυτές. Ακυρώνεται, έτσι, συχνά η λειτουργία της τέταρτης εξουσίας.

2^ο Ζητούμενο: Προϋποθέσεις σεβασμού δημοσιογραφικής δεοντολογίας

- Απαραίτητη προϋπόθεση για την τήρηση της δημοσιογραφικής δεοντολογίας είναι ο σεβασμός του δημοσιογράφου στα ιδανικά μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Οφείλει να σέβεται το ιδανικό της πολυφωνίας και του πλουραλισμού των απόψεων, να προστατεύει την ιδιωτικότητα και τα δικαιώματα των συνανθρώπων του και να μοχθεί για την έγκυρη και αντικειμενική τους πληροφόρηση, ώστε να αφυπνίζεται η κοινή γνώμη και να ασκεί έλεγχο στους κρατούντες.
- Την ίδια στιγμή, ο δημοσιογράφος θα πρέπει να επιδεικνύει επαγγελματική ευσυνειδησία. Βασικός του στόχος οφείλει να είναι η άσκηση του λειτουργήματος της πληροφόρησης το οποίο δεν πρέπει να αλλοιώνεται από οικονομικές ή πολιτικές σκοπιμότητες. Ο δημοσιογράφος χρειάζεται να είναι δίκαιος και αμερόληπτος, με αντικειμενικότητα να προβάλλει τα γεγονότα, χωρίς να γίνεται θύμα εξωγενών πιέσεων ή της προσωπικής του φιλοδοξίας.
- Επιπλέον, η αναζήτηση της αλήθειας και η πρόταξη του κοινού καλού είναι δύο ακόμη παράμετροι που θα εξυγιάνουν τον χώρο της δημοσιογραφίας. Είναι απαραίτητο κάθε είδηση να είναι διασταυρωμένη, να απορρέει από αναζήτηση και έλεγχο, να είναι απαλλαγμένη από υποκειμενισμούς και σχόλια και να παρουσιάζει την αλήθεια, χωρίς απόπειρες συγκάλυψης ή αλλοίωσης. Η προσωπική θεώρηση του δημοσιογράφου μπορεί φυσικά να ακούγεται με απόλυτη όμως ειλικρίνεια, διαχωρισμένη από την είδηση και χωρίς διαπλοκή με το γεγονός.
- Τέλος, η δημοσιογραφία χρειάζεται να ξαναγίνει η λεγόμενη τέταρτη εξουσία, χωρίς βέβαια να αποτελέσει κριτή και δικαστή των πάντων. Δεν θα πρέπει να είναι αυτή που λαμβάνει και προωθεί αποφάσεις, αλλά αυτή που σέβεται το δημόσιο καλό και συμφέρον και γι' αυτό αποκαλύπτει ατασθαλίες, προβάλλει τα γεγονότα στις

	ΑΠΟ 22/12/2018 ΕΩΣ 05/01/2019
	1η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

πραγματικές τους διαστάσεις και δίνει τη δυνατότητα στην κοινή γνώμη να βρίσκεται σε ετοιμότητα, να προβληματίζεται, να διαμορφώσει την άποψή της. Η δημοσιογραφία, με άλλα λόγια, διαπλάθει υγιείς, ενεργούς πολίτες, που απολαμβάνουν το δικαίωμά τους στην πληροφόρηση και στη συμμετοχική διαδικασία.

Επίλογος

Αναμφίβολα, καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα ότι η πληροφόρηση ως αγαθό έχει εμπορευματοποιηθεί στις σύγχρονες κοινωνίες, καθώς ποικίλλουν τα κρούσματα δημοσιογραφικής ανευθυνότητας. Ο πολίτης του σήμερα καλείται να διαμορφώσει τις αντιλήψεις του μέσα σε έναν καταγισμό πληροφοριών, την αλήθεια των οποίων δύσκολα ξεχωρίζει. Πολύτιμος σύμμαχός του μπορεί να είναι ο έγκριτος, αντικειμενικός, υπεύθυνος δημοσιογράφος, που απαλλαγμένος από προσωπικές φιλοδοξίες και εμπάθειες, με γνώμονα το κοινό καλό θα αναδείξει την αλήθεια στην πληροφόρηση και θα επαναπροσδιορίσει τον ρόλο του ως δημόσιου λειτουργού.